MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO

Seduta tat-30 ta' Ottubru, 2003

Citazzjoni Numru. 1455/2000/1

Carmela Falzon
versus
Theresa *sive* Tessie Theuma, Alfred Falzon, Giorgia Axisa, Joseph Falzon u Maria Dolores Zammit

Din il-kaw\a hija dwar qsim ta' wirt.
I`-`itazzjoni tg]id illi Carmelo u Rosina mi\\ew[in Falzon mietu fit-13 ta' Settembru 1995 u fl-1 ta' Jannar 1984. Il-wirt ta' Rosina Falzon huwa regolat b'testment *unica charta* ma' \ew[ha tat-28 ta' {unju 1982, fl-atti tan-Nutar Antoine Agius. F'dak it-testment kienet]alliet lill-partijiet kollha werrieta tag]ha, u kienet]alliet ukoll xi legati.
Carmelo Falzon kien g]amel testment ie]or, fl-atti tan-Nutar Joseph Darmanin, fit-13 t'Awissu 1990. F'dan it-testment]alla xi legati u]atar b]ala werrieta tieg]u lill-partijiet kollha]lief lill-konvenuta Maria Dolores Zammit, li kienet iddi\eredata.
Billi l-partijiet ma qablux dwar kif jaqsmu l-wirt, l-attri`i fet]et din il-kaw\a u qieg]da titlob illi l-qorti:

1. tillikwida l-komunjoni ta’ l-akkwisti bejn Carmelo u Rosina Falzon;
2. tordna illi s-sehem ta’ Carmelo Falzon jinqasam f’ishma ndaqs bejn il-partijiet]lief il-konvenuta Maria Dolores Zammit, wara li jit]allsu l-legati;
3. tordna illi l-legatarji jitqieg]du fil-pussess tal-legati kollha m]ollija mill-konju[i Falzon, partikolarment billi l-attri`i titqieg]ed fil-pussess tal-fond li jismu *Mary Rose*, li qieg]ed fi triq [dida li tag]ti g]al Triq i\-|urrieq, issa Triq ix-Xbieki, f’Bir\ebbu[a, l-arja tal-fond 9A, u l-kamra mag]rufa *ta’ fuq il-makna* fi Triq ix-Xbieki, Bir\ebbu[a, u l-]wejje[mobbli m]ollija lilha fl-a]]ar Testment ta’ Carmelo Falzon;
4. tordna illi wara li jsir il-]las tal-legati u l-immissjoni fil-pussess, is-sehem ta’ Rosina Falzon jinqasam f’sitt ishma ndaqs bejn il-partijiet;
5. fil-ka\ illi l-beni ma jistg]ux jinqasmu tordna li jinbieg]u b’li`itazzjoni, b’dan illi barranin ukoll ikunu jistg]u joffru; u
6. ta]tar nutar biex jippubblika l-att ta’ qsim tal-wirt u ta’ immissjoni fil-pussess, u ta]tar kuraturi biex jidhru f’isem min jonqos li jersaq g]all-pubblikazzjoni ta’ l-att.

Talbet ukoll l-ispejje\.

Il-konvenuti Theresa Theuma, Alfred Falzon u Joseph Falzon ressqu dawn l-e``ezzjonijiet:

1. huma dejjem riedu li jsir il-qsim tal-wirt skond it-testmenti t’ommhom u ta’ missierhom, u g]alhekk ma g]andhomx je]lu spejje\; u
2. hemm \ball fit-tielet talba ta’ l-attri`i, g]ax “il-kamra mag]rufa *ta’ fuq il-makna*” ma te\istix, u l-legat, im]olli fir-raba’ paragrafu tat-tieni artikolu tat-testment tat-13 t’Awissu 1990 fl-atti tan-Nutar Joseph Darmanin, isemmi “l-arja ta’ l-imsemmi forn, kuridur u l-kamra tal-makna”.

Il-konvenuta Giorgia Axisa ressqet l-e``ezzjoni illi hi ma topponix li jsir il-qsim, basta jsir skond it-testmenti u skond il-li[i.

Il-konvenuta Maria Dolores Zammit (li dehru kuraturi g]aliha billi hija interdetta b’dikriet tas-Sekond’Awla ta’ din il-qorti) ressqet dawn l-e``ezzjonijiet:

1. ma g]andhiex o[[ezzjoni li ssir il-qasma tal-wirt ta’ Carmelo u ta’ Rosina Falzon, sakemm hija tie]u l-le[ittima li tmiss lilha b]ala wa]da minn uliedhom; g]al dan il-g]an fet]et kaw\a bi`-`itazzjoni 2020/2000 biex titlob il-

likwidazzjoni u l-]las tal-le[ittima, u g]alhekk huwa l-ka\ li ssir konnessjoni tal-kaw\i. Fil-fatt i\-\ew[kaw\i nstemg]u flimkien, u s-sentenza fil-kaw\a 2020/2000 ing]atat illum ukoll; u

2. hi ma g]andhiex tbati spejje\ ta' dawn il-pro`eduri.

Il-beni tal-wirt huma kollha beni tal-komunjoni ta' l-akkwisti, u huma dawn l-immobbli[1]:

a. *St Peter*, Triq ix-Xbieki, Bir\ebbu[a;

b. *St George's Bakery*, Triq San Vin`enz, Bir\ebbu[a;

c. *Rosemary*, Triq ix-Xbieki, Bir\ebbu[a;

d. Razzett mag]ruf *ta' dahar il-]mar* fi Sqaq il-Qoton, limiti ta' Bir\ebbu[a;

e. 42A, Triq it-Tankijiet, Bir[ebbu[a; u

f. 58 u 59, Triq l-Isqof Scicluna, Qormi.

Ma kienx hemm beni o]ra.

Il-wirt ta' Rosina Falzon g]alhekk huwa mag]mul min-nofs mhux maqsum tal-beni fuq imsemmija.

Il-wirt ta' Rosina Falzon huwa regolat bit-testment *unica charta* tat-28 ta' {unju 1982 fl-atti tan-Nutar Antoine Agius. Hi]alliet lil \ew[ha sehem minn erbg]a (¼) tal-wirt u]atret lil uliedha b]ala werrieta f'ishma ndaqs. }alliet ukoll dawn il-prelegati:

- sehemha mill-fond (a), bil-bit]a mieg]u u maqjel fil-bit]a i\da ming]ajr il-[ardina, lil Giorgia Axisa;
- sehemha mill-fond (b),]lief g]all-arja tal-forn, tal-kuridur, u tal-kamra mag]rufa *tal-makna*, lil Alfred Falzon;
- sehemha mill-fond (c), b'*garage* u [ardina mieg]u, u l-arja tal-forn, tal-kuridur, u tal-kamra mag]rufa *tal-makna* tal-fond (b) lil Carmela Falzon;
- sehemha mill-fond (d) lil Theresa Theuma;
- sehemha mill-fond (e) lil Maria Dolores Zammit;
- sehemha mill-fond (f) lil Joseph Falzon, b'dan li g]andu jag]ti mitejn lira (Lm200) lil Alfred Falzon.

Effettivament, mela, Rosina Falzon]alliet il-beni kollha tag]ha bi prelegati, u ma jifdal xejn x'jinqasam bejn il-werrieta.

Il-wirt ta' Carmelo Falzon huwa regolat bit-testment tat-13 t'Awissu 1990 fl-atti tan-Nutar Joseph Raphael Darmanin.

[1] Ara n-nota tat-30 t'April 2002, *fol.* 56 fl-atti ta`-`itazzjoni 2020/1000, u l-verbal tas-seduta tat-22 ta' Novembru 2002, *fol.* 73 ukoll fl-atti ta`-`itazzjoni 2020/1000.

Mill-beni tal-wirt ta’ Carmelo Falzon, il-konvenuta Maria Dolores Zammit g]andha tie]u parti wa]da minn tnax (1/12) b]ala le[ittima, skond is-sentenza mog]tija llum fl-atti ta`-`itazzjoni 2020/2000. G]alhekk, billi Carmelo Falzon g]andu nofs (½) mhux maqsum tal-beni, Maria Dolores Zammit g]andha sehem minn erbg]a u g]oxrin (1/24) tal-beni kollha tal-wirt (barra n-nofs tal-fond (e) li wirtet ming]and l-omm).

G]alhekk, meta nqisu l-prelegati li]alla Carmelo Falzon, li sejrin naraw issa, irridu niftakru illi mis-sehem tieg]u trid tonqos ukoll il-le[ittima lil Maria Dolores Zammit.

Carmelo Falzon]alla dawn il-prelegati:

- sehmu mill-fond (a), bil-bit]a mieg]u u maqjel fil-bit]a i\da ming]ajr il-[ardina, lil Giorgia Axisa;
- sehmu mill-fond (b),]lief g]all-arja tal-forn, tal-kuridur, u tal-kamra mag]rufa *tal-makna*, lil Alfred Falzon, b’dan illi Alfred Falzon g]andu j]allas sittin `ente\mu (60c) kuljum lil Carmela Falzon sakemm il-forn ikun jit]addem jew ikun mikri;
- sehmu mill-fond (c), b’*garage* u [ardina mieg]u, u l-arja tal-forn, tal-kuridur, u tal-kamra mag]rufa *tal-makna* tal-fond (b) lil Carmela Falzon;
- sehmu mill-fond (d), lil Theresa Theuma;
- sehmu mill-fond (e) lil uliedu kollha]lief lil Maria Dolores Zammit; dan is-sehem ji[i n-nofs (½) nieqes parti minn wie]ed u g]oxrin (1/24) le[ittima, jew]dax il-parti minn erbg]a u g]oxrin (11/24); g]alhekk kull wie]ed u wa]da mill-ulied]lief Maria Dolores Zammit g]andhom parti minn]amsa (1/5) ta’]dax il-parti minn erbg]a u g]oxrin (11/24), jew]dax-il parti minn mija u g]oxrin (11/120) minn dan il-fond;
- sehmu mill-fond (f) lil Joseph Falzon, b’dan li g]andu jag]ti mitejn lira (Lm200) lil Alfred Falzon, u b’dan ukoll illi g]andu j]allas sittin `ente\mu (60c) kuljum lil Carmela Falzon sakemm il-forn ikun jit]addem jew ikun mikri.

Carmelo Falzon ukoll]alla l-beni kollha tal-wirt bi prelegati, u g]alhekk ma fadal xejn x’jinqasam. Bil-prelegati]alla s-sehem tieg]u (]lief g]al-le[ittima) ta’ l-istess fondi lill-istess persuni b]alma]alliet martu,]lief illi l-prelegat ta’ sehmu mill-fond (e)]allieh, flok lil Maria Dolores Zammit, lil uliedu l-o]rajn.

G]alhekk kull wie]ed u wa]da mill-partijiet g]andhom dawn l-ishma:

- Giorgia Axisa g]andha tlieta u g]oxrin parti minn erbg]a u g]oxrin (^{23}/24) mill-fond (a), bil-bit]a mieg]u u maqjel fil-bit]a i\da ming]ajr il-[ardina, u g]andha wkoll]dax-il parti minn mija u g]oxrin (^{11}/120) tal-fond (e);
- Alfred Falzon g]andu tlieta u g]oxrin parti minn erbg]a u g]oxrin (^{23}/24) mill-fond (b),]lief g]all-arja tal-forn, tal-kuridur, u tal-kamra mag]rufa *tal-makna*, u g]andu wkoll]dax-il parti minn mija u g]oxrin (^{11}/120) tal-fond (e), b’dan illi Alfred Falzon g]andu j]allas sittin `ente\mu (60c) kuljum lil Carmela Falzon sakemm il-forn ikun jit]addem jew ikun mikri;
- Carmela Falzon g]andha tlieta u g]oxrin parti minn erbg]a u g]oxrin (^{23}/24) mill-fond (c), b’*garage* u [ardina mieg]u, u l-istess sehem mill-arja tal-forn, tal-kuridur, u tal-kamra mag]rufa *tal-makna* tal-fond (b), u g]andha wkoll]dax-il parti minn mija u g]oxrin (^{11}/120) tal-fond (e);
- Theresa Theuma g]andha tlieta u g]oxrin parti minn erbg]a u g]oxrin (^{23}/24) mill-fond (d), u g]andha wkoll]dax-il parti minn mija u g]oxrin (^{11}/120) tal-fond (e);
- Maria Dolores Zammit g]andha n-nofs (½) u parti minn erbg]a u g]oxrin (^{1}/24) — b’kollox tlittax-il parti minn erbg]a u g]oxrin (^{13}/24) — mill-fond (e) u g]andha wkoll parti minn erbg]a u g]oxrin (^{1}/24) mill-]ames fondi l-o]ra tal-wirt;
- Joseph Falzon g]andu tlieta u g]oxrin parti minn erbg]a u g]oxrin (^{23}/24) mill-fond (f), u g]andu wkoll]dax-il parti minn mija u g]oxrin (^{11}/120) tal-fond (e), b’dan li g]andu jag]ti erba’ mitt lira (Lm400) lil Alfred Falzon, u b’dan ukoll illi g]andu j]allas sittin `ente\mu (60c) kuljum lil Carmela Falzon sakemm il-forn ikun jit]addem jew ikun mikri.

G]al dawn ir-ra[unijiet il-qorti hekk taqta’ din il-kaw\a:

1. tillikwida l-komunjoni ta’ l-akkwisti bejn Carmelo u Rosina konju[i Falzon billi tg]id illi hija mag]mula minn dawn il-beni:

a. *St Peter*, Triq ix-Xbieki, Bir\ebbu[a;
b. *St George’s Bakery*, Triq San Vin`enz, Bir\ebbu[a;
c. *Rosemary*, Triq ix-Xbieki, Bir\ebbu[a;

d. Razzett mag]ruf *ta' dahar il-]mar* fi Sqaq il-Qoton, limiti ta' Bir\ebbu[a;
e. 42A, Triq it-Tankijiet, Bir[ebbu[a; u
f. 58 u 59, Triq l-Isqof Scicluna, Qormi.
2. tillikwida l-wirt ta' Carmelo Falzon billi tg]id illi huwa mag]mul min-nofs tal-beni msemmija fuq, u tillikwida l-wirt ta' Rosina Falzon billi tg]id illi huwa mag]mul min-nofs l-ie]or ta' l-istess beni;
3. tg]id illi l-wirt, kemm ta' Carmelo Falzon kif ukoll ta' Rosina Falzon, tqassam fi prelegati, u g]alhekk ma g]ad hemm xejn x'jinqasam;
4. tordna illi ji[i assenjat lil Maria Dolores Zammit sehem wie]ed minn erbg]a u g]oxrin ($^{1}/24$) mill-fondi kollha msemmija fuq b]ala l-le[ittima li tmiss lilha mill-wirt ta' Carmelo Falzon;
5. tordna li ji[u assenjati dawn il-prelegati:
a. lil Giorgia Axisa tlieta u g]oxrin sehem minn erbg]a u g]oxrin ($^{23}/24$) mill-fond *St Peter*, Triq ix-Xbieki, Bir\ebbu[a, bil-bit]a mieg]u u maqjel fil-bit]a i\da ming]ajr il-[ardina, u]dax-il sehem minn mija u g]oxrin ($^{11}/120$) tal-fond 42A, Triq it-Tankijiet, Bir[ebbu[a;
b. lil Alfred Falzon tlieta u g]oxrin sehem minn erbg]a u g]oxrin ($^{23}/24$) mill-fond *St George's Bakery*, Triq San Vin`enz, Bir\ebbu[a, ]lief g]all-arja tal-forn, tal-kuridur, u tal-kamra mag]rufa *tal-makna*, u ]dax-il sehem minn mija u g]oxrin ($^{11}/120$) tal-fond 42A, Triq it-Tankijiet, Bir[ebbu[a, b'dan illi Alfred Falzon g]andu j]allas sittin `ente\mu (60c) kuljum lil Carmela Falzon sakemm il-forn ikun jit]addem jew ikun mikri;
c. lil Carmela Falzon tlieta u g]oxrin sehem minn erbg]a u g]oxrin ($^{23}/24$) mill-fond *Rosemary*, Triq ix-Xbieki, Bir\ebbu[a, b'*garage* u [ardina mieg]u, u l-istess sehem mill-arja tal-forn, tal-kuridur, u tal-kamra mag]rufa *tal-makna* tal-fond *St George's Bakery*, Triq San Vin`enz, Bir\ebbu[a, u]dax-il parti minn mija u g]oxrin ($^{11}/120$) tal-fond 42A, Triq it-Tankijiet, Bir[ebbu[a;
d. lil Theresa Theuma tlieta u g]oxrin sehem minn erbg]a u g]oxrin ($^{23}/24$) mir-razzett mag]ruf *ta' dahar il-]mar* fi Sqaq il-Qoton, limiti ta' Bir\ebbu[a, u]dax-il sehem minn mija u g]oxrin ($^{11}/120$) tal-fond 42A, Triq it-Tankijiet, Bir[ebbu[a;

e. lil Maria Dolores Zammit in-nofs (½) tal-fond 42A, Triq it-Tankijiet, Bir[ebbu[a; u

f. lil Joseph Falzon tlieta u g]oxrin sehem minn erbg]a u g]oxrin (^{23}/24) mill-fond 58 u 59, Triq l-Isqof Scicluna, Qormi, u]dax-il sehem minn mija u g]oxrin (^{11}/120) tal-fond 42A, Triq it-Tankijiet, Bir[ebbu[a, b'dan li g]andu jag]ti erba' mitt lira (Lm400) lil Alfred Falzon, u b'dan ukoll illi g]andu j]allas sittin `ente\mu (60c) kuljum lil Carmela Falzon sakemm il-forn ikun jit]addem jew ikun mikri.

6. ta]tar lin-Nutar Joseph Henry Sciriha sabiex jippubblika l-att relativ u lill-Avukat Michael Spiteri b]ala kuratur f'isem min jonqos li jidher fuq l-att; u

7. tordna li l-ispejje\ jinqasmu hekk: nofs l-ispejje\ i]allsuhom kull wie]ed u wa]da mis-sitt a]wa kollha f'ishma ndaqs bejniethom; min-nofs l-ie]or, t]allas parti minn tnax (^{1}/12) il-konvenuta Maria Dolores Zammit, u l-bqija j]allsuha l-]ames a]wa l-o]ra f'ishma ndaqs bejniethom.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------